

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, „Bejaardencentrum Rijnzate“, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand“ te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet

Matth. 7 : 21.

Elk mens zoekt zichzelf uit het beginsel van zijn eigengerechtigheid op de been te houden. En dat houdt nu juist het hart van Christus af. Want die liefde uit de gerechtigheid van de wet is afkerig van vrije genade. En daarom zegt de Waarheid ons: „Niet, een iegelijk die tot Mij zegt: Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen.“ Het zal in de dag des gericht niet de minste rechtsgeldigheid hebben. En toch heeft het nog wel de schijn van rechtzinnigheid en welmenendheid, daar de mens alleen in de naam des Heeren verhoord kan worden om in te gaan. Maar onder die schijn van rechtzinnigheid en welmenendheid schuilt het grootste bedrog. Want door de Schrift wordt het ons niet bevolen met de uitroep van: „Heere Heere!“ Wel wil de Heere dat wij met de eer van Zijn naam op onze lippen en in ons hart tot Hem komen, om door Hem verhoord te mogen worden. Maar wordt er een ijdel gebruik gemaakt van Zijn naam om verhooring te verkrijgen, dan is dat al veroordeeld door de Schrift. Daar de Heere ons nadrukkelijk zegt: „Gij zult de naam des Heeren uws Gods niet ijdel gebruiken, want de Heere zal niet onschuldig houden, die Zijn naam ijdel gebruikt.“ Zodat het komen tot Hem met: „Heere, Heere!“ om ingang te bekomen in Zijn Koninkrijk, dan juist de oorzaak is om buiten gesloten te worden. Daar het eigenwillig gebruik van Zijn naam een ijdel gebruik is. Het vloeit voort uit die eigenwillige godsdienst, om er kracht aan te ontfemen om in te gaan. En dat is de vijandschap van het ongeloof, een niet willen buigen voor de majesteit van Zijn Woord. En door de gehoorzaamheid aan Zijn Woord uit te sluiten, komt de mens zichzelf buiten te sluiten. Wat ons oproept de naam des Heeren met eerbied en diep ontzag te gebruiken. Het was bij die bidders verzet tegen de wil des Vaders. En daarom zegt de Heere Jezus tot eer van Zijn God en Vader: „maar die daar doet de wil Mijns Vaders Die in de hemelen is.“ Want het is de wil des Vaders dat wij de Zoon eren, Die Hij eert in het doen van Zijn wil.

„Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere! hebben wij niet in Uw naam geprofeteerd en in Uw naam duivelen uitgeworpen en in Uw naam vele krachten gedaan?“ En dan zal Ik hen openlijk aanzeggen: „Ik heb u nooit gekend, gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt.“ Het is waar, zij kunnen in de kracht van de algemene genade wel vele krachten gedaan hebben, wat ons ook bekend is uit de Schrift. Maar dat heeft niet de minste rechtsgeldigheid voor de eeuwigheid. Daar de afsnijding van de wortel der ongerechtigheid, door wederbarende genade, er in gemist wordt. Wat de Heere ons op het hart bindt in het buiten staan van de dwaze maagden.

„Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft.“

Onderwijzend en vermanend zegt de Heere Jezus ons, dat wij naar Zijn Woord, het huis van onze verwachting voor de eeuwigheid,

hebben te bouwen op de Rotssteen, Wiens werk volkomen is. En daarmee verbindt Hij ons aan Zijn onderwijzend woord en het doen.

Daar is in de mens, door de waarschuwend stem van zijn consciëntie, een zekere voorzichtigheid, om zich toch niet te bedriegen voor de eeuwigheid. Waarover men dan lang en veel kan tobben, want hier wordt gesproken van „een voorzichtig man.“ En wie zou daarin niet graag een voorzichtig man willen wezen. Zodat men dan, naar men meent, omtrent die zaken met de grootste voorzichtigheid te werk gaat. Maar om voorzichtig te werk te gaan omtrent deze allergewichtigste zaak moet men „een voorzichtig man zijn.“ En dat is van nature niemand. En door dat te menen komt men zichzelf juist te bedriegen. Want wij zijn in de staat van ons bestaan leugenachtig en bedriegelijk. Wat ons toch wel in de eerste plaats duidelijk moet zijn om de „voorzichtigheid der rechtvaardigen“ in de Heere te zoeken, door te leren leven onder de heerschappij van Zijn genade. En de Heere Jezus is naar Gods beloften gekomen, om de harten der ongehoorzamen te „beker tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen.“ En de zulken leren door de onderwijzingen en werkingen van de Heilige Geest, vanuit de wedergeboorte, door de innige droefheid naar God, het huis van hun verwachting voor de eeuwigheid bouwen op de Steenrots Jezus Christus. En dat heeft plaats door de vervulling van Gods beloften in Jezus Christus. Want zij krijgen tot roem van Gods genade te verstaan, dat de beloften door de Doop verzegeld zijn aan hun voorhoofd, om daaruit onder de bedauwing van Zijn Geest te leren denken, geloven en te bidden, in de beleving des harten.

Want door de vervulling van Gods beloften in hart en leven, bekomen zij de stenen, om het huis der verwachting te bouwen tot verkrijging van de levende hoop op de eeuwige heerlijkheid. En door het geestelijk kennen van hun dodelijke armoede worden zij gedreven tot het gebruiken van de beloften, waartoe de Heere die dan ook gaf. Het is die mensen ten enenmale onmogelijk te bidden, zonder gebruik te maken van Zijn goedertierenheid, want de troon des Heeren is de troon van Zijn goedertierenheid.

In het huis dat gebouwd wordt op de Steenrots zijn geen deuren, noch ramen. Daarin is maar een opening en dat is naar Boven. Waardoor zij licht en warmte, dauw en regen voor hart en leven mogen ontvangen. En zij zeggen: „Ik ben wel ellendig en noodruchtig, maar de Heere denkt aan mij“. Wat voor hen, in hart en leven, steeds meer waarde bekamt.

Maar ja, daar zijn ook beproevingen aan verbonden. „En er is slagregen nedergevalen en de waterstromen zijn gekomen en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen en het is niet gevallen, want het was op de Steenrots gegrond.“ En zo worden zij steeds inniger verbonden aan de Steenrots, want zij worden er door versterkt in het geloof en bevestigd in de staat der genade, om de naam van Sions kinderen te dragen.

En daarna spreekt de Heere Jezus waarschuwend tot ons in verband met de man die zijn huis kwam te bouwen op een zandgrond: „En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet, die zal bij een dwaas man vergeleken worden, die zijn huis

Van de Administratie

Ook ditmaal mochten wij verrassingen ontvangen en doorgeven, n.l. van fam. A. die niet op de Ontmoetingsdag kon zijn f 50,—, en ook van J.M. te S. f 50,—, aan onderscheidene giften en overbetalingen f 110,—. Voor de School te Dundas van fam. G. te Th. f 100,— en van J.M. te S. f 75,—, als ook van laatst genoemde, voor de Evangelisatie arbeid Z-O-Vlaanderen f 75,—, voor dit alles hartelijk dank en bij de voortduur aanbevolen. Ook mochten wij weer 8 nieuwe abonnees noteren, wat ons zeer welkom was, daar weer andere abonnees ons door de dood ontvielen, of door hoge ouderdom ons blad niet meer kunnen lezen. Wie verrast ons een volgende maal?

Adm. Bewaar het Pand, adres: Bej. Centrum „Rijnzate“ 1 - 08, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, giro 704350.

v.d.L.

op het zand gebouwd heeft, en de slagregen is nedergevalen en de waterstromen zijn gekomen en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangeslagen en het is gevallen en zijn val was groot.“

Een woord, dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Want een ieder kan het met klaarheid zien, dat het bouwen op de steenrots noodzakelijk is. En wat zal het ontzettend zijn als een mens zal komen te staan voor eigen rekening, onder de blote hemel van Gods verbolgenheid, omtrent het verzuim dat gepleegd is voor een allesbissende eeuwigheid. Zodat wij, die nog mogen leven in het heden der genade, de Steenrots Jezus Christus biddende hebben te zoeken, want daarop alleen kan het huis van onze verwachting voor de eeuwigheid biddende gebouwd worden.

„En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, dat de schare zich ontzette over Zijn leer.“ Want het ontzetten is een richterlijke daad, daar het is een zaak des gericht, als iemand van zijn recht, macht en kracht ontzet zal worden, daar hij het niet waardig was, door het te verwaarlozen. En hiervoor is niet één woord ter verontschuldiging, want hij heeft de door God geschonken talenten niet gebruikt om er mee te woekeren. O die zorgeloosheid! Want Hij leerde hen als machthebbende en niet als de Schriftgeleerden. Het was een luisteren naar en een overgeven aan de eisen en plichten van de Schriftgeleerden, waarmee zij bedrogen voor de eeuwigheid uitkwamen.

Maar de Heere Jezus leerde hen als machthebbende, daar Hij er toe gezalfd was door de Vader met de Heilige Geest. Macht was Hem gegeven om dat heil te verwerven als de Zaligmaker der wereld en om dat in het geloof toe te passen. Zodat de mens in dat verschrikkelijk ongeloof zal veroordeeld en veroordeeld worden. Want de aanbidding van dat heil was „ernstig en waarachtig.“ Wat ons oproept, dau biddende te zoeken in Zijn ontfermende liefde. En het is niet bekend, dat Hij een biddend mens om ontferming heeft afgewezen. En dat roept ons op, met al de ernst der zaak, tot Zijn ontfermende liefde onze toevlucht te nemen. En draal niet tot Hem te komen, want de Schrift zegt: „Heb goede moed, sta op, Hij roept u.“ En laat die kans niet voorbij gaan, eer het voor eeuwig te laat is.

Soest.

R. Kok.

Van de redactie

1. 6 pagina's. Dit nummer bestaat weer uit 6 pagina's. D.V. ga ik vrijdag 31 oktober a.s.

voor bijna drie weken naar mijn kinderen en kleinkinderen in Canada, in verband met het huwelijk van mijn oudste kleinzoon daar. Daarom kwam het beter uit nu weer met een nummer van 6 pagina's te komen en dan de volgende twee nummers uit 4 pagina's te doen bestaan.

2. **Filemon.** Hier volgen weer tien opschriften boven de artikelen van Ds. Van der Ent, die hij in ons blad schreef over de brief aan Filemon en die in boekvorm zullen verschijnen: 21. Broeders, 22. Slavernij, 23. In Christus, 24. Vrijmoedigheid, 25. Wijsheid, 26. Onesimus, 27. Je naam en geweten, 28. Een plantje en een teler, 29. Vruchten, 30. Even terzijde.

Zoals bekend is kan men zich nu al voor een of meer exemplaren aan mij opgeven. Vóór de uitgave van het vorig boek van Ds. Van der Ent over Gideon had ik zo al „bestellingen” binnen over rond 200 exemplaren.

Ik hoop van harte, dat dat nu weer zo gaat!

B.

DE DORDTSE LEERREGELS

Les 47

HOOFDSTUK III/IV.

Artikel IX.

„Dat er velen door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, niet komen en niet bekeerd worden, daarvan is de schuld niet in het Evangelie, noch in de Christus, door het Evangelie aangeboden zijnde, noch in God, Die door het Evangelie roept en zelfs ook die Hij roept, onderscheiden gaven medegedeelt; maar in degenen, die geroepen worden; van dewelke sommigen, zorgeloos zijnde, het Woord des levens niet aanemen; anderen nemen het wel aan, maar niet in het binnenste huns harten en daarom is het, dat zij na een kortstondige blijdschap van het tijdelijke geloof, wederom terugwijken anderen verstikken het zaad des Woords door de doornen der zorgvuldigheden en wel lusten der wereld en brengen geen vruchten voort; hetwelk onze Zaligmaker leert in de gelijkenis van het zaad (Matth. 13).”

Zeer ruim stellen onze Dordtse Vaders en zo gegrond op Gods Woord het Evangelie in haar rijke aanbod van zaligheid!

Het is de uitwendige roeping of algemene zijde van de roeping door het Woord. We hebben bij de behandeling van artikel 8 van III/IV daarop gewezen.

Nu zegt artikel IX, dat velen „niet komen” (d.i. tot Christus) en „niet bekeerd worden ondanks het feit, dat zij wel door het Evangelie worden geroepen. Er staat in het artikel „door de bediening van het Evangelie”.

Deze houdt in: de PREDIKING, de verkondiging van het Evangelie

De zaak is nu, wie daarvan de schuld draagt. De schuldvraag wordt hiermede aan de orde gesteld. Aan wie ligt het, dat men geen gehoor geeft aan 's Heeren welmenende aanbieding?

Het antwoord is positief: Dat ligt niet aan het Evangelie zelf, noch aan Christus, noch aan God Zelf.

Maar, komen we dan niet met deze ruime aanbieding van het heil in gedrang met de uitverkiezing?

Ja, zeggen de Remonstranten, dat is nogal vanzelf. En dan trekken zij deze conclusie door te beweren, dat, wanneer er een PERSOONLIJKE en nog wel een „vrijmachtige” verkiezing zou zijn, God dan Zelf de schuldige zou zijn van het feit, dat velen zich niet bekeren.

Daartegenover moeten ook zij met twee zaken in gedrang komen, die enerzijds wel een vrijmachtige verkiezing stellen (en terecht namelijk), maar anderzijds van geen algemeen aanbod van genade willen weten. Hoe is dan de juiste verhouding tussen beide zaken te stellen, naardien beide volle realiteit zijn?

Wel, als beide maar goed onderscheiden worden van elkander.

Wat bedoelt de Schrift met de zo ruime aanbieding van het heil, ja, van Christus Zelf, zoals dit artikel 9 letterlijk zelfs zegt?

Nu zijn er in dit opzicht drie verschillende standpunten. Om deze te noemen is het nodig, nog eens terug te komen op Gods welmenend aanbod van zaligheid, dat door het Evangelie tot zondaren komt, tot „alle creaturen”.

Sommigen zijn er, die het woord „aanbieden” nog veel te zwak achten. Het zou de mens in feite nog veel te vrij laten. Neen, het aanbieden is een „dwingen” tot geloven, zo beweert men.

Men zou kunnen vragen: is er dan toch wel een „onwederstandelijke” genade? Ongetwijfeld!

God overreedt de zondaar, die Hij staande houdt, ja, krachtdadig.

Maar dat is geen willoos dwingen, wel een „heilig” dwingen. Gods Geest maakt het hart „gewillig”. „Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heilkracht”, zo lezen we in psalm 110. En van Zichzelf getuigt de Heere: „Ik zal hen vrijwillig liefhebben.” Hosea 14: 5.

Het laatste gedeelte van het antwoord op vraag 1 van Zondag 1 van onze Heidelbergse luidt: „En Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.

In de les van Hellenbroek's vragenboekje over Gods eigenschappen, wordt op het antwoord van de vraag: „Moet God alle zonden noodzakelijk straffen” deze vraag gesteld: „Ligt dan God onder dwang”? Zo volgt hierop het antwoord. „Neen; dat moeten is in God een allergenegenst willen.”

Men zou verder kunnen vragen: kan een verkoren zondaar dan nog wel tegen God blijven tegenstaan en strijden?

O neen! Dat doet hij wel te voren in zijn onbekeerde staat. Hier geldt het: dat men tot het laatste toe aan zijn zaligheid blijft tegenwerken, totdat men de wapens leert neerwerpen en met Paulus vraagt: „Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?”

Het tweede standpunt over het aanbod van genade is, dat men daarvan een zekere proclamatie wil maken, namelijk dat de prediking van het Evangelie zou zijn het bekendmaken van een tot-standgekomen toestand of gebeurtenis. Bijvoorbeeld o.a.: „Christus is voor alle mensen gestorven en de verzoening is aangebracht” of, zoals Prof. Bavinck eens schreef: Het Evangelie luidt niet: „Christus is in uw plaats gestorven. Al uw zonden zijn verzoend en vergeven.” Geloven is dan: zulk een verkondigde bestaande toestand aanvaarden en erkennen.

Zulk een prediking van de aanbieding van Christus zou dan in feite geheel berusten op „veronderstelling”.

Een derde standpunt over de aanbieding van het heil door het Evangelie is: alle mensen zijn uitverkoren, maar het is niet zeker, dat alle mensen zalig worden.

In deze drie standpunten zien we duidelijk afgetekend een „Universalisme”, een algemene verzoeningsleer. En dat bedoelt de aanbieding van het heil door de verkondiging van het Evangelie beslist niet!

Anderzijds wordt de ruimte van de boodschap des heils door de uitverkiezing in geen enkel opzicht versmald.

Wie „verloren gaat”, gaat verloren voor 100% door eigen schuld en wie „behouden wordt”, wordt zalig alleen door Gods eeuwige, vrijmachtige, verkiezende liefde.

Nooit zullen we beide zaken met ons eindig, verduisterd verstand kunnen oplossen.

Men heeft deze beide waarheden wel eens vergeleken met een ladder. De beide sporten van die ladder kunnen nooit bij elkaar gebracht worden. Want dan zou de ladder geen ladder meer zijn.

In een volgend artikel hopen we te bezien, dat de Heere bij de aanbieding van Zijn heil (nog eens, dus niet als een tegelijk ontstane gebeurtenis: Jezus is voor alle mensen gestorven en hun zonden zijn vergeven) ook onderscheiden gaven schenkt. Geen „zaligmakende”, maar „algemene” gaven. Hierop wijst ook artikel 9. Daarbij brengt dit artikel ter sprake de gelijkenis van het zaad.

Daarin komt duidelijk uit, dat het noodzakelijk is, het ZALIGMAKEND of het OP-RECHTE geloof deelachtig te worden en alzo persoonlijk de rijke INHOUD van de ruime aanbieding van het heil zielsbevindelijk te leren kennen.

Daarom mag ook achter de ruime Evangelieverkondiging in haar rijke aanbieding nooit onmiddellijk het „amen” van de preek volgen. Smeken we om de onmisbare toepassing van het heil in Christus door de Heilige Geest, Die het oprechte geloof door het Evangelie in het hart werkt, maar ook..... versterkt!

Dr.

v.L.

PINKSTERGEEST EN PINKSTERBEWEGING (8-slot)

Deze zeer ernstige misvatting van Koornstra is „dat God Zijn wil niet voor 100% kan openbaren, omdat de duivel er is, die rond gaat als een briesende leeuw”. Het klinkt enigszins schriftuurlijk maar het is niettemin volledig in strijd met Gods Woord.

„Want wie heeft Zijn wil wederstaan” vraagt Paulus in Rom 9: 19? En lezen we niet in Luc. 1: 37: „Want geen ding is bij God onmogelijk”, zie b.v. ook Matt. 19: 26. En om niet meer te noemen, God openbaart zich aan Abraham met: „Ik ben God, de Almachtige” Gen. 17: 1. Wat nu de „preek” van Koornstra betreft (op het cassettebandje staat:..... bidden voor het gebruik.....) deze heeft o.i. niets met Woordverkondiging te maken. Zijn toespraak is doorspekt met kwasi geestige (niet geestelijke!) flauwiteiten die de lachlust opwekken. De dokter wordt gehekeld met: zou hij aandelen bij de apotheek hebben? als hij schrijft hoeft u niet te schrikken want de rekening komt nog, hij klopt van buiten maar nooit van binnen enz. Wij vragen wat zou Koornstra zelf doen bij een auto-ongeval of bij een acute blindedarm-ontsteking?

In dit opzicht is zijn toespraak zelfs onverantwoordelijk. Getuigt Jezus zelf niet dat zieken de medicijnmeester nodig hebben? Koornstra zou de vele inrichtingen, waar de pijn verzacht wordt, waar genezing bereikt wordt, eens moeten langs gaan.

En is de medische wetenschap niet een gave Gods? Mogen, ja moeten wij de middelen niet gebruiken die God ons in Zijn goedheid nog geeft? En Gods kind weet heel goed, dat ondanks alle bekwaamheid van de geneesheer, de genezing in de hand van de grote Medicijnmeester is. Wat's n „preek” aangaat, hij spreekt over de bloedvloeiende vrouw uit Markus 5, hierin komt de mens op de voorgrond en wordt het werk des Geestes op de achtergrond geschoven. De vrouw ging door het geloof, gewerkt door de Heilige Geest, tot Jezus. Hier is sprake van een toevluchtnemend geloof! Koornstra legt de nadruk op de vrouw (?) die haar tot Jezus bracht. Dat was nog eens een fijne christin, zegt hij, wat een vrouw moet dat geweest zijn met haar getuigenis, die vrouw heeft een ommekeer in het leven van de bloedvloeiende vrouw gebracht, zij is bij God bekend, want God houdt een goede boekhouding bij, enz.

Het „van Jezus gehoord hebbende” betreft Koornstra, ongegrond, op een vrouw die getuigt! Dit is de Bijbel inpassen in des mensen activiteit, we zouden haast zeggen, de doe-het-zelf theologie.

De profet Elisa voorzegde, naar Gods beloften, het geruis van een overvloedige regen. Nochtans bad hij zevenmaal op de Karmel, voorwaarts ter aarde met het aangezicht tussen zijn knieën, verootmoedigd en geheel afhankelijk van de God des Hemels en de aarde. Koornstra weet van te voren, „dat zieken straks genezen door die deur naar huis gaan, dat mensen in verschrikkelijke nood en duisternis, direkt zullen wandelen in het licht van Jezus”. De melaatse bad in diepe afhankelijkheid, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. Dit nu missen wij in deze gebedsgenezingen n.l. eigen onmacht erkennende, Gods vrijmacht en Gods Almacht belijdende. En om deze redenen kunnen wij helaas geen vertrouwen stellen in de vele vanzelfsprekende bekerings- en genezingen, omdat ze niet in overeenstemming zijn met het Woord des Heeren. Wij willen deze algemene voorbeschouwing thans onderbreken, om zo het nodig en nuttig mocht blijken, straks nog nader in te gaan op bepaalde aspecten van deze groepen inzake kinderdoop, volwassen-doop, het spreken in tongen en het vervuld zijn met de Heilige Geest. Het kan verder geen kwaad ook eens kennis te nemen van wat anderen hierover schrijven.

We laten daarom iets volgen van hetgeen we lazen in het Herv. Ger. Weekblad van 21 September 1979. T.w.:

CORRESPONDENTIE; A.A.C.R. te R. U zond mij het nieuwsblad „Straks” van de uitgeverij „In de Ruimte” te Soest. Tot nog toe was ik van deze stichting niet op de hoogte. Bij het doorlezen van dit exemplaar komt 't mij voor hier met een bijzonder extreme Pinkstergroep te doen te hebben. Op de door u aangewezen pagina's komen „voorbeelden”

van uitsluiting van boze geesten en zelfs de opwekking van een dode voor. Wat ik er van denk?

De afstand is te ver om de verhalen als echt te achterhalen. Het „gebeurde“ is te fantasieus om waar te zijn. Beste mensen, schenk aan dergelijke verhalen geen enkele aandacht. Hier is een soort geestdrijverij en een dusdanig voorwaardelijk evangelie aan het licht getreden, dat we daar ons eenvoudig over verbazen hoe zinnige mensen zo iets durven te publiceren. Natuurlijk zal men mij tegenwerpen dat dit vijandschap is en gebrek aan het geloof in de macht van Christus en God de Vader. Dat schreeuwerige kitserige gedoe heb ik geen goed woord voor over. Natuurlijk komen er in de Bijbel bijzondere wonderen voor. En zeker gebeuren er wonderen op het gebed. Dat laatste schakelt het gebruik der middelen niet uit. Maar ik geloof niet dat de demonen worden uitgebannen op een manier zoals hier beschreven is. Zo zou bijvoorbeeld een toverdokter in het Zoeloeland (Zuid-Afrika) het voorwerp van zo'n demonenuitdrijving zijn. Op het moment dat de demonen uit haar gingen en nu citeer ik letterlijk „toen schreeuwden er varkens uit haar, daarna begon het te blaffen als een groep honden. Zo realistisch was het dat de honden buiten op het hondengeblaf afkwamen. Het was een harde strijd. Toen riepen de demonen in haar: Wij zijn driehonderd krijgers sterk, wij laten onze prooi niet los. Maar Jezus is Overwinnaar. Erlo (een Duitse evangelist) en zijn mannen bevalen de demonen uit te gaan in de Naam van de Drieënige God. Tenslotte zeiden de demonen: Wij wisten al van God de Vader en van God de Zoon, maar nu de Heilige Geest gekomen is, is het te heet voor ons geworden. Zij voeren uit”

Lees dat nu eens rustig over. U vraagt om een theologische weerlegging van deze dingen. Binnen deze rubriek is dat niet mogelijk, ik meen bovendien niet eens nodig. Wie weloverwogen leest zegt op grond van Gods Woord tegen zulke sprookjes **NEEN**.

Wat staat daar nu tegenover? In de eerste plaats dat we geloven dat de wonderen die Christus en de apostelen deden dienden om het koninkrijk der hemelen onder de mensen te bevestigen. Dat de tekenen en wonderen in deze zin voor ons hebben afgedaan. In de tweede plaats dat we ons houden aan het Woord des Heeren. Niet door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. Tenslotte: dat we hier met een buitengewoon extreme vorm van geestdrijverij te maken hebben en dat we het antwoord op uw vraag kunnen besluiten met het apostolische vermaan: Geliefden gelooft niet een iedere Geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn”.

Tot zover het Herv. Ger. Weekblad.

A.B.

BIJ BROOD EN BEKER

3

Dr. T. Brienens schrijft over: Het avondmaal in de gereformeerde Schotse kerken, speciaal in de preken van de Erskines.

Hij wijst er in zijn Inleiding op, dat er ook een lijn van de gereformeerde Reformatie en avondmaalsviering van het vaste land naar Schotland loopt en dat deze lijn daar een eigen ontwikkeling krijgt, die doorloopt tot in onze tijd en een eigen manier van avondmaalsgebruik omvat.

Eerst handelt Dr. Brienens over de geschiedenis van de avondmaalsviering in Gereformeerd Schotland en daarna over het avondmaal bij de Erskines. Hij vertelt eerst iets over hun leven, werken en preken en dan over hun opvattingen over het avondmaal. Aan het einde geeft hij een korte samenvatting, als volgt:

De Erskines staan duidelijk bij hun avondmaalsopvatting in de lijn van de gereformeerde traditie. Al laten zij een ruime nodiging horen tot iedereen, er is ook plaats voor een evenwichtige benadering van verdiscontering van de gestalten des geloofs. Hun afhouding én oproep tot nabetrachting hebben duidelijk kleuren van de historische context. Tot op vandaag toe vindt men nog de avondmaalspraktijk die bij de Erskines gebruikelijk was. In de Free Presbyterian Church kent men nog tweemaal per jaar de z.g.n. avondmaalsstijd, die in grote lijnen met die van de Marrowmen overeenkomt. In een bezinning op wezen en praktijk van het

avondmaal kunnen we zeker niet om Schotland heen.

Hierna komt er van de hand van Prof. Dr. C. Graafland een artikel, getiteld: Nadere Reformatie. Daarin schrijft hij over G. Voetius, W. à Brakel en J. Verschuier. Hij koos deze drie theologen uit vele anderen en verdedigt dat als volgt: Toch willen wij in de keus van de theologen G. Voetius, W. à Brakel en J. Verschuier in zoverre een lijn aangeven, dat wij G. Voetius zien als de meest leerstellige schrijver, althans ten opzichte van ons onderwerp, terwijl wij bij W. à Brakel een duidelijke combinatie aantreffen tussen leer en praktijk en tenslotte J. Verschuier willen behandelen, omdat hij in zijn **Bevindelyke Godtgeleertheit** sterk overhelt naar de uitsluitend praktische toepassing van de leer.

Eerst handelt Dr. Graafland over **Voetius**. Hij zegt, dat Voetius zich in zijn geschriften vooral richt op de praktijk van het avondmaal en zegt dan verder: Het woord „praktijk“ moet in dit geval in tweeërlei zin worden opgevat. Ze betreft enerzijds de bediening van het avondmaal en de kerkelijke praktijk daaromheen, terwijl zij anderzijds zich richt op de geestelijke praktijk, zoals deze gevonden wordt in het geloofsleven van de gemeente en de praktijk der godzaligheid, die bij de voorbereiding tot het aangaan aan en de nabetrachting op het avondmaal gevonden dient te worden. Aan het einde van zijn beoordeling zegt Prof. Graafland: Vooral bij de nabetrachting ontdekken wij bij Voetius opvallende parallellen met de puriteinen, die eveneens het christelijke leven zowel in zijn diepste subjectiviteit alsook in de kleinste praktische bijzonderheden door de gemeenschap met Christus, aan het avondmaal genoten, lieten bepaald zijn.

Hierna komt **W. à Brakel** aan de orde. Brakel handelde in zijn **Redelijke Godsdienst** over het Heilig Avondmaal, in hoofdstuk 40 in het algemeen, in hoofdstuk 41 over de praktijk in de voorbereiding, betrachting en nabetrachting en daaraan vooraf in hoofdstuk 38 over de sacramenten in het algemeen. Dat Brakel meer aandacht geeft - aldus Prof. Graafland - aan de opwekking om avondmaal te vieren dan aan de zelfbeproeving, heeft wel zijn bepaalde oorzaken. Zagen wij, dat Voetius reeds te strijden had met de invloed van De Labadie, die negatief inwerkte op de avondmaalspraktijk en de mensen ervan terughield, bij Brakel is dit nog veel duidelijker te merken. Hij heeft er zelfs met de opvolger van De Labadie, Jean Yvon, felle strijd over gevoerd. Het was één van de voornaamste geloofsovertuigingen van de labadisten, dat de christelijke gemeente enkel bestond en mocht bestaan uit wedergeborenen. Men werd dan ook alleen maar toegelaten tot deze gemeente, wanneer de geestelijke leiders op grond van hun analyse en beoordeling tot de zekerheid waren gekomen, dat de betrokkene een wedergeboren mens was. Welnu, als dit al gold voor de toelating tot de gemeente, hoeveel te meer moest dit gelden voor de toelating tot het avondmaal. Het heilige was immers alleen bestemd voor de heiligen. Men wilde zekerheid hebben aangaande de genadestaat van de deelnemers. Maar dat niet alleen. Omdat men er van uitging, dat in de vaderlandse kerk vele avondmaalsgangers geen echte wedergeborenen waren, en dit zelfs van velen die het avondmaal bedienden moest worden verondersteld, had men geen vrijmoedigheid om aan zo'n avondmaalsstafel mede aan te zitten. Men scheidde zich dus af en riep ook anderen op om dit te doen. Dat dit uiteraard grote beroering teweeg bracht, laat zich horen. Ook zij, die overigens de geestelijke welstand van de kerk zeer ter harte ging, en die voorstanders waren van een nadere reformatie, wezen dit standpunt uitdrukkelijk af.

Prof. Graafland zegt dat ook Brakel in de strijd daarover betrokken is geraakt en zegt dan verder: In dit licht moeten wij vooral Brakels behandeling van de praktijk van het avondmaal beschouwen. Gezien de negatieve, avondmaalsmijdende invloed die van dit labadistische streven uitging is het dan ook te verklaren, dat Brakel meer ruimte geeft aan de opwekking tot dan aan de zelfbeproeving voor het avondmaal, ook al wil hij deze laatste volstrekt ernstig nemen. Brakel maakt er veel werk van om de aantrekkelijkheid van het avondmaal voor te

stellen, om zo de gelovigen verlangend te maken (hfdst. 41, par. 3 - 12).

Prof. Graafland schenkt vervolgens aandacht aan **J. Verschuier**. Deze heeft vooral bekendheid gekregen door zijn **Bevindelyke Godtgeleertheit**, waarvan de eerste druk verscheen in 1736. De titel - aldus Dr. Graafland - spreekt reeds voor zichzelf. In vergelijking met Voetius en Brakel is Verschuier duidelijk weer een stap verder in de richting van het bevindelijk piëtisme, waarin het heil steeds meer getrokken wordt in het kader van de innerlijke beleving. Dat Verschuier het giet in de vorm van een samenspraak geeft daaraan een nog duidelijker accent.

Het ging Verschuier om twee dingen. Dr. Graafland zegt: In de eerste plaats om de „Waarheden Christi in haar egte verbandt na het woord van Godt te tonen; en dan, hoe die Waarheden in haar **kragt** aan de ziele moeten **Ondervonden** worden, sullen sy haar tot saligheid syn, also een **Beschouwende Kennisse** (curs. J.V.) in 't afgetrokkene noyt iemant behouden sal”. Hiermee kiest Verschuier duidelijk partij in de strijd, die tegen Schortinghuis later in alle felheid ontbrand is omtrent de zaligmakende en niet-zaligmakende geloofskennis, de verstandelijke kennis en de kennis des harten.

Er komen tegen- en voorstanders van de gedachten van Verschuier. J. C. Appellius trok de meer klassieke lijn van de Nadere Reformatie door alle nadruk erop te leggen, dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen het moeten aangaan of het verplicht zijn om aan te gaan en het **kunnen** aangaan. Het laatste geldt alleen voor wedergeborenen mensen, die het geestelijke leven deelachtig zijn geworden en de eigenschappen ervan bezitten. Want het sacrament is ingesteld om „t **geestelyke leven** van hen, die **Hy alrede wedergeboren heeft** te voeden en te onderhouden.”

Intussen - aldus Dr. Graafland - is het voor J. Verschuier in de dertiger jaren en voor J. C. Appellius in de zestiger jaren van deze eeuw zonneklaar, dat het in de zaken waartegen zij ingingen om een echte dwaling gaat, die lijnrecht ingaat niet alleen tegen de belijdenis en de liturgische formulieren van de kerk, maar ook tegen wat beproefde godgeleerden daarvan hebben gezegd. In dit verband wordt dan uitvoerig verwezen naar het **avondmaals formulier**, de **Ned. Gelooflijdenis**, de **Heid. Catechismus**, maar ook naar Calvin, Ursinus (of Ursinus werkelijk aan hun kant stond is later een van de twistvragen geworden, die o.a. door Jansonius ontkennend werd beantwoord), Perkins, Witsius, Coccejus en ook W. à Brakel en vele anderen. Deze uitvoerigheid bewijst wel, hoe aktueel dit punt in die tijd was. Niet alleen in prediking en leer, maar ook in de feitelijke situaties in de gemeente. Blijkbaar werd het avondmaal vrij algemeen toegankelijk beschouwd ook voor de onbekeerden. Daartegen wilde Verschuier vooral te velde trekken. Hij wijst er dan ook met klem op dat een ernstig zelfonderzoek vereist is.

We zouden meer kunnen aanhalen, maar we moeten met het bovenstaande volstaan. Na de behandeling van de gedachten van Voetius, W. à Brakel en Verschuier geeft Prof. Graafland in het kort zijn conclusie weer. Die hopen we in het volgende artikel over te nemen.

B.

DE VERHOUDING WEDERGEBOORTE EN GELOOF

2.

Het is opmerkelijk dat vele oude dogmatici aan de wedergeboorte geen afzonderlijk hoofdstuk hebben gewijd. Voetius was de eerste die afzonderlijk de wedergeboorte besproken heeft in een tweetal geschriften. Na hem zijn de meeste reformatoren Voetius gevolgd.

In de Heid. Cat. wordt helemaal geen aandacht geschonken aan de wedergeboorte. In de Ned. Gel. Bel. zoals we zagen alleen in ruimere zin. (art. 24). Maar de Dordtse Leerregels spreken erover in engere zin. H.III/IV.

Al komt de term wedergeboorte slechts tweemaal voor in de Heilige Schrift (Matth. 19 : 28 en Titus 3 : 5), zo wordt de zaak zelf duidelijk geleerd. De Heere Jezus zegt tot Nicodemus, dat het zien van het Koninkrijk

Gods volstrekt afhankelijk is van een wederom of van boven geboren worden. Joh. 3:3; van een geboorte uit water en Geest, vs. 5. Zo wordt ook in de Proloog van het evangelie naar Johannes gesproken van het uit God geboren worden, 1:13. Deze geboorte is een volstrekt geheimenis, door de Geest van Christus vrij machtig tevoorschijn geroepen, 3:8. De apostel Petrus ziet haar als een heerlijk gevolg van de opstanding van Christus uit de doden, 1 Petr. 1:3, in ons verwekt door de prediking van het evangelie, vs. 23, 25. Jakobus zegt dat de gelovigen voortgebracht zijn door het woord der waarheid. Jak. 1:18.

U ziet: wedergeboorte is een daad van God. Daarin zijn wij volkomen lijdelijk. Al mogen wij er uiteraard niet lijdelijk tegenover staan. Dat is een andere zaak.

Hoe prachtig hebben onze vaders dit beleden in de Dordtse Leerregels. Zij stonden tegenover de Remonstranten, die de wedergeboorte zagen als een zedelijke aanrading. Ik citeer DLR III/IV, 12: „En dit is die wedergeboorte, die vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking van de doden, en levendmaking, waarvan zo heerlijk in de Schriften gesproken wordt, dewelke God zonder ons in ons werkt. En deze wordt in ons niet teweeggebracht door de uiterlijke prediking alleen, noch door aanrading, of zulke manier van werking, dat, wanneer nu God Zijn werk volbracht heeft, het alsdan nog in de macht des mensen zou staan wedergeboren te worden, of niet wedergeboren te worden, bekeerd te worden, of niet bekeerd te worden. Maar het is een gans bovennatuurlijke, een zeer krachtige, en tegelijk zeer zoete, wonderbare, verborgene en onuitsprekelijke werking, dewelke, naar het getuigenis der Schrift (die van de Auteur van deze werking is ingegeven), in haar kracht niet minder noch geringer is dan de schepping of de opwekking der doden; also dat al diegenen, in wier harten God op deze wonderbaarlijke wijze werkt, zekerlijk onfeilbaar en krachtiglijk wedergeboren worden en metterdaad geloven. En alsdan wordt de wil, zijnde nu vernieuwd, niet alleen van God gedreven en bewogen, maar, van God bewogen zijnde, werkt hij ook zelf. Waarom terecht gezegd wordt, dat de mens door de genade, die hij ontvangen heeft, gelooft en zich bekeert”.

U begrijpt, dat men vandaag de dag onmogelijk uit de voeten kan met de wedergeboorte in engere zin. Men geeft zichzelf wel handen en voeten. Je moet je geloof handen en voeten geven zeggen ze. Men spreekt over een dagelijkse bekering, zonder dat je ooit van een eerste bekering gehoord hebt.

De doodstaat van de mens wordt niet gehonoreerd. Men kan zelf nog zoveel. Men kan bidden. Men kan geloven. Men kan alles zelf. Geestelijke zelfbediening. Zo wordt er vandaag veelal gepreekt; zo is ook de pastorale bearbeiding. Zo worden er vrome mensen gekweekt in de gemeente. Mensen, die rein zijn in eigen oog, maar van de drek der zonde niet zijn gewassen. Je mist de beleving. We moeten wederom geboren worden. En als dat gebeurt, dan is er ook geloof. Dan wordt God God voor mij. De ontdekking van de doodstaat is het leven. En dat gaat niet zonder geloof uiteraard. Maar zonder wedergeboorte kan er geen sprake zijn van geloof. Hoe zal een dode kunnen geloven?

Enkele slotopmerkingen.

Hier liggen de verschillen in onze kerken. Daar hebben we telkens mee te maken. Een persoonlijk geestelijk gesprek is niet mogelijk. Maar zegt men: je moet elkaar aanvaarden, zoals Christus ons aanvaard heeft! Als we echter elkaar in den Heere mogen ontmoeten, dan is het zelfs geen vraag meer of je elkaar aanvaardt. Het is de omgekeerde wereld.

Men spreekt ook van tweeërlei geloofsbeleving. Het heeft te maken met je karakter en je kerkelijke achtergrond. Men spreekt zelfs van een eigentijdse geloofsbeleving! Het zijn echter allemaal geloofsbelevingen waar de beleving en de bevinding gemist wordt. En dat men met de wedergeboorte in engere zin geen raad weet. En daarom bij voorkeur spreekt over geloof, los van de wedergeboorte.

Ik eindig met een uitspraak van Kohlbrügge. Hoe zij ook geleid worden zegt hij, ze komen allemaal te wonen in de Kreupelstraat! Daar hebben we de Heere nodig en ervaart

Zijn volk ook wie de Heere voor hem is!

Noordeloos

Ds. P. Beekhuis

Openbare belijdenis

We leven in de weken, waarin de belijdeniscatechisatie een aanvang neemt of al begonnen is. Er kunnen vragen leven omtrent het afleggen van belijdenis. Hoe met men belijdenis afleggen? Wie kunnen er belijdenis afleggen? En dergelijke vragen meer.

Het is niet onze bedoeling daarop nu zelf in te gaan, maar we willen wel wijzen op wat Ds. M.C. Tanis vorig jaar in zijn kerkblad schreef, toen de openbare belijdenis aanstaande was. Wellicht heeft dat jongeren van nu en ook ouderen nog wat te zeggen. Ds. Tanis schreef als volgt:

UIT DE PASTORIE

D.V. Zondag 29 April hoopt een groot aantal jongeren Openbare Belijdenis te doen. Met deze zaak moeten we blij zijn. Blij dat jongeren, in een tijd, waarin veel afval en loslating is van de Heere en Zijn Dienst, het komen tot belijden niet kunnen, niet durven en niet willen nalaten. Nu zijn er als het gaat over het doen van belijdenis steeds gesprekken. Men moet echter niet menen, dat dit iets nieuws is. Trouwens over alles, wat in de kerk geschiedt, plaats vindt, is gesproken en wordt gesproken. En dit mag ook. Het is op zichzelf ook niet verkeerd. Er zit een goede kant aan. Als het maar goed gebeurt. Dat is sprekend vanuit de Bijbel. Vanuit de belijdenis der kerk. Met die belijdenis bedoelen we de drie formulieren van Enigheid t.w. de Catechismus, de Ned. Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels. Er wordt wat gesproken los van de Bijbel, los van de Belijdenis. Ook is er sprake van napraterij, zonder zelf iets te onderzoeken. Wanneer het nu gaat over het doen van belijdenis, worden hieraan allerlei verkeerde benamingen gegeven. Ik denk o.a. aan de benaming „lidmaat worden”. Dit is een onjuiste uitdrukking, want de mensen, die belijdenis doen, zijn reeds lang lidmaat van de kerk. Men is namelijk reeds lid van de kerk door geboorte uit christelijke ouders. Wanneer we de eerste doopvraag van ons klassiek doopformulier lezen, dan staat daar: „of gij niet bekent, dat zij in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten Zijner gemeente behoren gedoopt te wezen?” Krachtens geboorte zijn wij dus lid van de kerk. Dat wil zeggen van de kerk in haar zichtbare openbaringsvorm.

Nu is het uitgesloten om dooplid te blijven. Want een dooplid is iemand, die in zijn ouders lid is van de kerk. Doch op oudere leeftijd kunnen wij niet meer in onze ouders gerekend worden. Dan komen wij te staan voor eigen verantwoordelijkheid. En daarom kunnen wij op den duur geen lid blijven in onze ouders. We worden geroepen tot een persoonlijke keus. Een keus, die niet los staat van onze doop. In het uur van belijdenis doen, wordt het amen uitgesproken op wat in onze doop ligt, waarvan onze doopspreuk. In dit verband moet u ook plaatsen de bekende uitdrukking: „belijdenis doen is je doop voor eigen rekening nemen”. Het is ook een „Amen” zeggen op de leer, die in de gemeente, waarin men leeft, beleden en gepredikt wordt. Het is een hartelijke onderschrijven van de leer der Schriften.

Toen wij werden gedoopt, spraken onze ouders - omdat wij dat toen niet konden doen-uit, dat „de leer, in de Christelijke Kerk alhier geleerd, de waarachtige en volkomen leer der zaligheid is”. Wanneer men volwassen is wordt men zelf tot die hartelijke belijdenis geroepen. Nu kan het voorkomen en dat is bij mij zelf ook het geval geweest, dat men niet in dezelfde kerk belijdenis doet, waar men gedoopt is. Wanneer men daarin mag zien de voorzienige leiding des Heeren, dan handelt men niet in strijd met het zoëven aangegevene. Ook is het niet zo, dat men uitsprekt, dat in eigen gemeente alleen de zalmakende leer wordt verkondigd. Het bij-ons alleen is uit de boze. Echter men moet wel beseffen, dat het belijdenis doen niet inhoudt lid worden van een vereniging. Of een poosje ergens winkelen, d.i. klant zijn en dan weer opstappen.

Dan is het belijdenis doen een ongeestelijke zaak.

Een zaak van puur menselijk overleg.

De kerk is geen vereniging. De kerk is een vergadering. In de kerk functioneren de ambten en daarover moet men niet licht-

vaardig denken. In de tegenwoordigheid Gods, in de tegenwoordigheid van de ambtsdragers, in de tegenwoordigheid van de gemeente doet men belijdenis.

Men belijdt. Dit woord belijden betekent eigenlijk „hetzelfde zeggen”. Het is „samenstemmen en toestemmen”. Hetzelfde zeggen, als wat God de Heere in Zijn Woord voorgezegt heeft. Wij belijden de Drieënige God. Wij belijden dat Gods Woord het Woord des geloofs, het Woord der zaligheid is. Het Woord voor hart en leven. „Belijden” is van zichzelf afzien en op zien tot de Heere. Alles verwachend van de Heere. Het buiten de Heere niet te kunnen stellen. Zijn vernieuwing, Zijn bekering, Zijn genade in Christus nodig te hebben voor leven en sterven. Men belijdt, dat Zijn dag, de Zondag, de dag Gods is, waarop men getrouwd wil samenkomen met de gemeente onder de bediening van Woord en sacramenten. Men belijdt dat Gods dienst, de dienst is voor hart en leven. Met Gods hulp en door 's Heeren kracht wil men leven naar Gods Woord. Wil men het pad van Gods geboden gaan. Op zulk een leven komt strijd af. Maar die strijd drijft uit naar de Heere. Het hart richt zich tot de Heere. Het spreekt zich uit tegenover de Heere. Het smeekt van de Heere af, wat men nodig heeft.

Tenslotte wie het met het belijdenis doen moeilijk heeft, of na het doen er van in moeite komt, speure veel na in Gods Woord, en dat biddend, wat God de Heere beleden heeft.

Wij worden geroepen tot belijden en beloven. Dat staat onomstotelijk vast. Maar vóór ons belijden, vóór ons beloven, is daar 's Heeren belijden, 's Heeren beloven. Wij moeten wanneer we denken aan ons belijden, aan ons beloven het hoofd buigen, in de schuld komen voor de Heere. Wij kunnen nimmer zeggen: „ik heb goed belijdenis gedaan”. Ik heb in oprechtheid dit of dat beloofd”. Wie voor de Heere komt, komt altijd met schuld. De Heere is echter de Waarachtige, de Getrouwe. Wat Hij belijdt, belooft is waar, blijft waar. Hebt U de belijdende, belovende God steeds nodig? Belijdend Uw niets zijn, Uw schuldig zijn voor Zijn Aangezicht? De Heere bekeert, de Heere leert, de Heere leidt. Hij bekeert tot Zich. Hij leert door Zijn Geest uit Zijn Woord.

Hij leidt in Zijn spoor. Dit doen Gods blijft gelden het gehele leven. Blijft tot de grote dag toe.

Wie verstaat dat hij niet om „belijden en beloven” heenkan, zoek zijn onmogelijkheden in zijn strijd, te midden van vele vragen het Aangezicht van Jacobs God, Die mildelijk schenkt en nooit verwijt. Van wie de kerk ook belijdt: „Wie Hem nederig valt te voet, zal van Hem zijn wegen leren”.

Tot zover Ds. Tanis.

B.

Een ontboezeming

Zo willen we noemen wat we onder Pastoraal contact van de hand van Ds. Van der Ent lazen in zijn kerkblad van 16 oktober j.l. Hij schrijft daar het volgende:

De Gen. Syn. behoort weer tot het verleden. Het is voor de afgevaardigden een drukke tijd geweest. We gaan u er geen verslag van geven. U hebt het allemaal in de krant kunnen lezen. Over de resultaten wordt verschillend geoordeeld. We zijn er o.i. weer niet op vooruit gegaan. Verder zal het gewone kerklid van alles wat er besloten is, voorlopig niet veel merken. We gaan op de oude voet gewoon door. Laten we niet en nooit vergeten dat het bestaan van de kerk niet afhankelijk is van het doen en laten van mensen.

Dat wordt weleens gedacht. Doch God houdt Zijn kerk in stand. Zo heeft Luther het in zijn tijd al gezegd. En dat blijft waar. De ware kerk is ook niet opgesloten tussen vier muren, die een bepaalde naam dragen. De Heere haalt de Zijnen overal vandaan. Men maakt zich nogal druk over de „eenheid”. Men wijst dan steeds op het gebod van de Heere Jezus met verwijzing naar Joh. 17. Doch men vergeet dat dit voor alle dingen een gebed is. En dan uitgesproken door Hem Die zegt: Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt. Doch Ik weet dat Gij Mij altijd hoort. Dus het gebed om de eenheid is al verhoord. Laat daarom niemand zich zorg maken over het feit dat die er niet zou zijn. Het wonderlijke is, dat datgene wat men van des mensen kant fabriceert om de eenheid te bewerkstelligen, meestal tot gevolg heeft dat

er weer een nieuwe scheuring bijkomt. Dit is een trieste zaak, maar de werkelijkheid is niet anders.

Verder zagen wij graag dat het net, waarin al degenen die van gereformeerd belijden zijn, moeten samenkomen, werd uitgeworpen aan de andere zijde van het schip. Wij gevoelen ons, om het heel duidelijk te zeggen, meer verwant met de Ger. Gem. en de Ger. Bond dan met de anderen waar men het nu bij zoekt. Doch ook deze dingen moeten we overlaten aan Hem, Die Zijn kerk regeert. Ook al moeten wij ten deze wel eens met Asaf zeggen, als het over de Godsregering gaat, dat het een stuk is, dat in mijn oog mij moeilijk valt en veel te hoog.

Tot zover de ontboezeming. Velen zullen het met deze woorden eens zijn. We zien Ds. Van der Ent als de tolk van velen. Het is goed dat dit geluid gehoord wordt. Daarom nemen we dit ook over in ons blad. B.

De EVANGELISCHE HOGESCHOOL: voor studie en begeleiding

Graag maken wij langs deze weg ouders van jongelui die gaan studeren en hun kinderen, attent op het volgende:

Sedert enkele jaren bestaat in A'foort de Evangelische Hogeschool. Deze school voorziet in een dienstenpakket waar aankomende studenten, maar ook zij die aan een of andere instelling voor hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs studeren, gebruik van kunnen maken.

Gedurende één jaar wil de EH a.s. studenten wapenen met bijbelse uitgangspunten tegen wat van soms half-christelijke, soms heidense zijde in het onderwijs wordt binnengedragen. Tevens worden de consequenties van het bijbelse getuigenis voor verschillende vakgebieden overwogen en onderzocht. In dat jaar worden een aantal verplichte vakken gedoceerd (bijbelkennis, wijsbegeerte, wetenschapstheorie, studievaardigheid, taalvaardigheid e.d.) en wordt de studenten gelegenheid geboden zich vooral methodisch en principieel een aantal dingen eigen te maken uit het vak, dat ze straks willen gaan studeren of waar ze belangstelling voor hebben (keuzevakken). In principe is het kiezen van vrijwel elk vak, dat aan een HBO- of WO-instelling gedoceerd wordt, mogelijk. Verder wordt elke student gedurende dat jaar persoonlijk begeleid door een mentor, o.a. bij het maken van een scriptie, maar ook door persoonlijk contact.

Naast dit jaar verzorgt de EH een driejarige opleiding christelijke journalistiek, inclusief stages en excursies. Het doel daarvan is studenten voor te bereiden op de uitoefening van een beroep op het brede terrein van de communicatie. Gebleken is dat voor deze opleiding niet alleen een behoorlijke belangstelling bestaat, maar dat ook de eerste jongelui die met een getuigschrift van deze opleiding de maatschappij instapten, betrekkelijk snel een baan vonden.

In de derde plaats heeft de EH een Instituut, waar publikaties in bijbelgetrouwe of schriftgebonden zin op heel verschillende terreinen worden gestimuleerd en soms ook voorbereid, hetzij in de vorm van tijdschriftartikelen, hetzij in de vorm van boeken. Tevens

wordt getracht een uitgebreid kaartsysteem te maken van werken die in de Nederlandse bibliotheken niet of moeilijk te verkrijgen zijn en die wij om hun bijbelgetrouwe karakter van belang achten. Het is de bedoeling dat in een bepaalde fase dit kaartsysteem voor belanghebbenden open wordt gesteld.

Tenslotte wil de EH studierend en belangstellend Nederland van dienst zijn door het geven van informatie, het organiseren van studiedagen en het uitgeven van het blad „Bijbel en Wetenschap” en van tal van andere brochures die op aanvraag tegen betaling van de kostprijs, verkrijgbaar zijn. Zij die van een van deze diensten gebruik willen maken, en vooral ook jongelui die erover denken het jaar aan de EH te gaan volgen, worden uitgenodigd zich in verbinding te stellen met het secretariaat van de EH, Postbus 957, 3800 AZ Amersfoort, tel. 033 - 621731 of 621732.

Wie zich eerst eens van de situatie ter plaatse op de hoogte wil stellen, is van harte welkom - na het maken van een afspraak - op: Stadsring 42 of Grote Haag 23 te Amersfoort. Aarzelt men over de vooropleiding die men heeft genoten, of vraagt men zich af wat voor nut de EH in eigen situatie kan hebben, dan is een gesprek met een van de directieleden altijd mogelijk.

Tenslotte willen wij van de gelegenheid gebruik maken bij ieder die dit leest de EH in de belangstelling en vooral ook in het gebed aan te bevelen.

Op verzoek van de Stichting Evangelische Hogeschool namen we het bovenstaande op.

B.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (58)

14. Het tweede bezoek van Mr. Bourne (4)

Sukey Harley zei, dat het woord haar doorzocht meer dan woorden kunnen zeggen. „Ik weet”, zei ze, „dat de Heere met u is, want ik wilde veel dingen verbergen, maar mijn Verlosser stond het niet toe en uiteindelijk gaf Hij mij kracht om te vallen en daar vind ik mijn troost. Maar o meneer, wat zal ik doen als u weg is? Ik zal meer dan ooit mijn nood voelen. O, hoe bid ik voor u en dat de Heere u thuis moge zegenen!”

Zo kwam het verblijf - in oktober - ten einde en Mr. Bourne en zijn dochters keerden naar Londen terug. Zijn pen was al gauw weer in de weer en een hartelijke brief ging naar het noorden naar Mevr. Oakley:

„Ik was zeer bemoedigd om te zien hoe bevattelijk uw geest was en hoe u over de zwakheid van het instrument heen kon zien en grote eerbied betoonde voor het Woord van de Heere. De Heere heeft mij veel voordelen gegeven door een verlichte en getrouwe bediening (die van Mr. Burrell) en het heeft God behaagd u dit in zekere mate te onthouden. Misschien kon ik daarom veel dingen ontdekken waarin u misleid was en waarin u leefde beneden uw voorrechten. Ik had veel angsten toen ik in uw huis was. Eens toen ik op het punt stond alles op te geven, bang dat het niet goed was om te spreken zoals ik deed tegen de arme mensen van Pulverbach, kwamen deze woorden met veel zoetheit en kracht: „Mijn zoon, verwerp de tucht des Heeren niet en wees niet verdrietig over Zijn kastijding. Want de Heere kastijdt dengene die Hij lief heeft, ja, gelijk een vader een zoon in dewelke hij een welbehagen heeft”. In de kracht hiervan kreeg ik grote vrijmoedigheid om te spreken en het verzekerde mij, dat de Heere mijn weg geleid had en dat het niet voor niets zou zijn. Bovendien ondervond ik vaak de zoete en troostende tegenwoordigheid van God, als ik met mijn kleine familie in uw kleine kamer was. Ik was er heel zeker van, dat de Heere met ons was, want ik bemerkte, dat Hij uw ogen voor vele dingen opende, die u tevoren niet ter harte genomen had, waarvan sommige u in grote slavernij gebracht hadden.

Ik hoop, dat Mr. Oakley niet vergeten is om de kruimeltjes te vragen, die er van de tafel hunner heren vallen; zeg hem, dat wanhoop de ergste zonde is en dat de Heere Zich verheugt in allen, die op Zijn barmhartigheid hopen. Hoe verdroot het mij, dat de vijand zo de overhand over hem had en voorkwam, dat hij deel nam aan de familie-bijeenkomsten. Hij hoorde te weten, dat allerlei zondaren en zonden te vergeven zijn. „Alle zonden en lastering zal de mensen vergeven worden.” Waarom zou hij op bed liggen in directe strijd met God? Het is zeer beangstigend. Er kan van rechtstreekse ongehoorzaamheid aan God geen goeds komen. Moge de Heere hem van nu aan helpen om Zijn Naam aan te roepen en moge God u zegenen met een dagelijks toenemen in godvruchtige vrees”.

Misschien kunnen we dit hoofdstuk het beste besluiten met een verslag van de dood van Mr. Oakley, die ongeveer vijf maanden later plaats vond. Mevr. Oakley schreef er een weinig over als volgt: „Zijn geval leek gedurende verscheiden maanden hopelozener dan ooit, tot een maand vóór zijn dood, toen er een

verandering plaats greep. Zijn verstand kwam terug; hij werd rustig, berustend en opgewekt, toch ernstig en nadenkend en hij verdroeg met geduld elke acute pijn. Hij scheen gedurig in gebed en zei vaak ernstig: „Ik weet, dat ik van deze ziekte niet zal herstellen, maar nu geloof ik, dat de Heilige Jezus zelfs mij zal redden”. Eens zei hij: „Ik geloofde altijd, dat Hij machtig was - niemand kon dit vaster geloven dan ik deed - dat Hij wil. Ik zal samen met jou neerknielen voor de troon van God om Hem voor eeuwig te prijzen”.

De laatste dag van zijn leven zei hij: Doe de deur dicht, terwijl ik zal proberen om te bidden of de Heere mij wil onderwijzen”. Nadat hij om een zegen voor ons allen gebeden had, riep hij: „Heilig, heilig, heilig is de Heere God Almachtig, Die was en is en komen zal” en toen zong hij in vervoering: „Heilig, Heilig, Heilig” totdat zijn dochter zei: „stil vader, ze kunnen u allemaal horen”, waarop hij antwoordde: „O, ik zal reden hebben om in de hemel uit te roepen, ook al ben ik daar op de laagste plaats!”. „Ik had nooit verwacht”, voegt Mevr. Oakley eraan toe, „op aarde zo'n voorval mee te maken als toen de arme stervende man op de ernstigste wijze, die met heilige vervoering gepaard ging, dat heilige gezang uitte. Hij ging de hele nacht door met het bidden en prijzen van God en toen werd hij bewusteloos en blies de laatste adem uit.

De brief van Mr. Bourne aan de weduwe is niet in zijn verzameling, maar er is er een aan de dochter. „Wat in medeleven te zeggen, weet ik haast niet, want de lange en vreselijke beproeving, die u met uw vader meegemaakt hebt, is geëindigd zo buitengewoon zoet om veeleer dankbaarheid te verwekken dan de droefheid van deze wereld. Het geheel der omstandigheden had de diepe en ondoorgrondelijke oordelen Gods in zich om ons allen te doen beven. Zoals de Heere in Psalm 99 : 8 verklaart zo verstaan wij, dat Hij waarlijk handelt, namelijk, al vergeeft Hij de zonden van Zijn volk. Hij toch wraak doet over hun daden, opdat alle mensen mogen zien en horen en vrezen en wijken van het kwaad. Dit geval schijnt voor uw familie gesteld te zijn om hen te bemoedigen om te hopen als iemand er toe gebracht wordt het er harte te nemen. Zie en bedenk, wat de kracht en werkdadigheid van Gods genade in uw lieve moeder teweeg gebracht heeft, hoe zij door al haar moeiten gedurende vier en twintig jaar gedragen werd en hoe vaak ook neergeslagen en hopeloos wat het einde betreft, toch hoe zoet is gebleken dat de armen van de Heere, al was het van onderen en vaak uit het gezicht haar omringden om haar te ondersteunen.

Wie zou hebben gedacht, dat die lange en nare beproeving van de familie Mr. Oakley de rechte en enige manier was, die de Heere gekozen had om hem uiteindelijk tot zijn geestelijke zinnen te brengen en hem zo'n schitterende ingang in het hemels Koninkrijk te geven? Laten onze zorgen zijn wat ze zijn, het zal niet vergeefs blijken als we ze in eenvoud voor de Heere neerleggen. Ik heb vaak ondervonden, dat de Heere verscheen wanneer al mijn hoop en sterkte en elke toevlucht was vergaan. Dit is geen verhaaltje, maar een werkelijkheid, die de ziel vertroost in al zijn wederwaardigheden en sterker dan de dood zal worden bevonden. Zo ondervond Mr. Oakley het en zo moge het met u en mij zijn.”

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijnsburg, tel. 01718-23063
b.g.g 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijnsburg (zonder postzegel)

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit“ - en mijnheer zich „thuis“ voelt.

TALRIJKE

DANKBETUIGINGEN

ontvangen wij van hen die ten einde raad één van onze meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a.

eczeem, galsteen galaandoening hoge bloeddruk, hoofdpijn, ischias, koorts, kriebelhoest, laxeer, migraine, vermagering, zenuwen enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand (verzendkosten à f 12,50 inbegrepen).

Voor bijbels, boeken en muziek is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering
Ook van de allernieuwste uitgaven.

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4 - 14,
3061 CS Rotterdam.
Postbus 4209,
3006 AE Rotterdam.
Tel. 010 - 111607.

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en' vochtafdrijvend, nu ook in **tabletform**
Maandkuur f 15-

Drogisterij

SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer

**VAKANTIECENTRUM
„DE VERRASSING“ TEXEL**

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.

Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend- Texel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

KINDEROGEN

TRANEN DROGEN

Door Uw hulp: Voedsel, kleding en onderwijs. Voor kinderen in Nicaragua, Guatemala, India, Haïti en andere landen.

U kunt zo'n kind financieel adopteren voor f 35,- per maand.

Opgeven bij: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn. Tel. 03430-4103

**Een greep uit onze
nieuwste uitgaven**

Cairns Elizabeth „Gedenkschrift“
enkele jaren voor haar dood door

haarzelf geschreven, uit het Engels vertaald door C.B. van Woerden.
Gebonden in een pracht band. Prijs f 19,95 verschijning nov./dec.

Ralph en Ebenezer Erskine. De twaalfdelige preken serie, welke begin 1900 uit het Engels vertaald is door de bekende vertaler C.B. van Woerden uit Zeist, zal gaan verschijnen in 6 uniforme banden (in elk deel schrijft zowel Ralph als Ebenezer een gedeelte).

Prospectus met volledige inhoudsopgave is op aanvraag verkrijgbaar. Gebonden in donkerbruine skivertex banden met goudopdruk in rood vlak. Ca. 420 pagina's per deel. Deel 1-2 verschenen.

Prijs bij voorintekening f 34,50 per deel, na verschijning f 39,50 per deel. Losse delen onder voorbehoud leverbaar f 42,50 per deel.

Leven en dagboek van ds. Ralph Erskine. Gedrukt op helder papier, gebonden in skivertexbanden met goudopdruk in kleurvlak: per deel 500 blz. **Prijs f 54,50** (verschenen).

„De schatkamer van R. en E. Erskine (12 delen). **Prijs compleet f 475,-**.

Hill Richard (1732-1808) „Diepten Gods“ of melk en vaste spijs geschikt voor jonge kinderen, jongelingen en vaders in Christus, 200 blz., gebonden in een prachtband. **Prijs f 19,95** (nov.)

Dr. Maarten Luther „Woorden des Geloofs“ getrokken uit Luthers werken. Het werpt een blik in Luthers hart. **Paperback f 9,95**.

Samuël Rutherford „De godsdienstige brieven“. Inhoud 362 brieven met korte levensschets. Groot formaat 615 blz. Gebonden in een prachtige skivertex band met goudopdruk. **Prijs f 52,50**. Na verschijning (maart 1981 D.V.) f 62,50.

Samuël Rutherford „Christus stervende en zondaren tot Zich trekkende“, 2 delen samen ruim 860 blz. f 85,-.

Simon Simonides „Der zwakkenleidsman aan des Heeren tafel of oplossing van de voornaamste zwaarigheden der kinderen Gods omtrent het Heilig Avondmaal 150 blz. **Prijs f 19,95** (nov.)

„Wolken der Getuigen“. Verzameling van ruim veertig levens- en bekeringsgeschiedenissen. Uit de vroegere jaren van allerlei standen en leeftijden. Totaal ruim 500 blz., gedrukt op helder houtvrij papier, duidelijke letter, groot formaat. Gebonden in een prachtig skivertexband met goud opdruk in kleurvlak. Prijs **slechts f 44,95**. Na 31 dec. 1980 f 54,95 (nov.)

„Verzamelde geschriften“ van ds. P. Zandt. In nov./dec. verschijnt het eerste deel: „Gedenkt uw voorganger“. Bundel predikaties. **Prijs f 29,95**. Na verschijning f 34,95.

Verschijnen D.V. nov./dec. '80.

Bison, S.: UIT DE DUISTERNIS TOT GODS WONDERBAAR LICHT. Een verhaal uit de donkere dagen van de patriotentijd. Prachtig gebonden. 165 blz. Prijs ca. f 19,90.

Speciaal voor onze kleintjes:

De Kwekserie, door de bekende schrijver **L. Janse, KWEK IN DE WINTER en KWEK HEEFT HET MOEILIJK.** Gebonden f 9,95.

Reeds eerder verscheen:

KWEK EN KWEK WORDT GROTER. Gebonden f 9,95. Een serie vertrouwde kinderverhaaltjes voor onze kleintjes. Korte spannende verhaaltjes over een eend en het leven op de boerderij.

Een drietal kinderboekjes van **L. Janse:**

Janse, L.: WOLLETJE ZWARTOOG. Gebonden. Prijs f 8,90. **Janse, L.: HET HAANTJE VAN DE TOREN.** Gebonden. Prijs f 8,90. **Janse, L.: FOKKIE.** Gebonden. Prijs f 8,90.

KINDERLEVEN, een verhalenbundel voor onze jeugd, door **J.W. Ooms**. Als voorleesboek is deze bundel uitermate geschikt. Onze kleintjes zullen met spanning luisteren naar deze levendige verhaaltjes. Terwijl de ouderen het boek zelf graag zullen lezen. Aly Diepenveen voorzagt deze uitgave van sfeervolle en aansprekende illustraties. Groot formaat: 25 x 17 cm., omvang ca. 250 pag. Verhalen-tekeningen, gebonden met stofomslag. Prijs f 29,92 na 31 dec. 1980 f 34,95.

Penning, L.: OM GELRE'S HERTOOGSKROON. Een verhaal uit de tijd van de kruistochten. Gebonden, 275 blz. Prijs slechts f 14,90, na 31 dec. f 19,90.

Veenhof, Joh. G.: DE KRUISTOCHT NAAR LENINGRAD. De schrijver verhaalt hier de wanhopige strijd aan het front van Leningrad. Hij weet het leven treffend te tekenen. Het verhaal is realistisch maar geenszins sensationeel. Gebonden in een prachtige kleurenband, 280 blz. Prijs f 22,90.

Veenhof, Joh. G.: LOES EN LOT. J.M., 7 - 9 jaar. f 9,95.

Veenhof, Joh. G.: BART EN HENKIE. J. M., 6 - 8 jaar. f 9,95.

Vogelaar-van Mourik, Geesje: DE EENZAME WERKER. Een bundel levensechte verhalen voor ouderen. Prijs f 12,90.

Vogelaar-van Mourik, Geesje: DE MENS WIKT MAAR GOD BESCHIKT. Een leerzaam boek over een kinderloos echtpaar, hetwelk na lange tijd het besluit neemt om een kind te adopteren. Paperback, 122 pag. Prijs f 16,90.

Ds. H.C. van der Ent: „EEN KLEINE MAN VAN GROTE KRACHT“. Prijs f 42,50.

Dit is maar een greep uit onze grote voorraad. Alle aangekondigde boeken worden uit voorraad of direct na verschijning geleverd.

Gaarne leveren wij al uw goede en verantwoorde boekwerken. U bestelt en uw boeken komen per kerende post aangesneld. Of breng eens vrijblijvend een bezoek aan onze zaak, het is zeker de moeite waard, temeer daar wij naast de nieuwe uitgaven ook nog honderden tweedehands boeken hebben tegen betaalbare prijzen.

Elke werkdag geopend van 9.00 tot 18.00 uur. Ook 's woensdagmiddags.

Vrijdagsavonds koopavond tot 21.00 uur. Van 12.30 tot 13.30 uur en zaterdags na 17.00 uur gesloten. Telefonisch van 's morgens tot 's avonds laat.

UITGEVERIJ-BOEKHANDEL-ANTIQUARIAAT

KOOL B.V. VEENENDAAL

Stationssingel 50, tel. 08385 - 13978.

Postgiro 280572. Bank: Rabobank.

Vnd rekening 36.51.10.191

Correspondentie-adres postbus 177
3900 AD Veenendaal.